

Dobeles novads

Dobeles pilsēta

Publicēts: 28.07.2022.

Kopš 2009. gada 1. jūlija Dobele ir novada administratīvais centrs.

Dobele jau izsenis zināma kā apdzīvota vieta Zemgales līdzenuma rietumu malā, Bēzres upes krastos. Pilsētas tiesības Dobele ieguva 1917. gadā, bet Dobeles vārds rakstos minēts jau 1254. gadā. Klimats šeit ir viens no siltākajiem un sausākajiem Latvijā. Teritorijas lielums - 8,03 km². Iedzīvotāju skaits - 9371 (pēc PMLP datiem uz 01.07.2021.).

Dobelene, Doblen, Доблень - tie visi ir Dobeles vārdi dažādos laikos. Zemgales auglīgā zeme un rosīgā tauta bija labi pazīstama sirotājiem un tirgotājiem, kuri bieži apmeklēja Lielupes grīvu. Vikingi, lietuvieši, krievi, libieši nāca šajā zemē postīt, dedzināt zemgaļu sētas un aizvest gūstā ļaudis. Lai sargātu savu brīvību, zemgalieši meklēja sabiedrotos. Gāja gadi gan ar miera līgšanu, gan ar karstiem strīdiem.

Pienāca 1219. gads, kad notika pirmās nopietnās zemgaļu sadursmes ar vācu krustnešiem: zemgaļu valdnieks Viestards cīnījās ar bruņās kaltiem vīriem Mežotnē. Zemgaļi juta, ka viņu brīvība tiek apdraudēta, bet krustneši izjuta cieņu par tik niknu pretošanos.

No 1236.-1250. gadam Zemgalē valda relatīvs miers, bet nekas nav galā, jo pāris gadus vēlāk sākas Zemgales dalīšana starp Livonijas ordeni, Rīgas arhibīskapu un Rīgas domkapitulu. 1254. gadā vēstures dokumentā - Zemgales dalīšanas aktā - pirmo reizi rakstos tiek minēts Dobeles vārds.

Kopš tā laika Dobeles vārds nav izzudis no vēstures lappusēm, lai arī daudzas no tām bijušās sājpu un asaru pilnas. Pāri zemgaliešu nedienām uzvirtojusi rosība, panākumi un prieks: 1495. gadā sākas baznīcas celtniecība, tai līdzās veidojas tirgus laukums. 17. gadsimtā, Hercoga Jēkaba valdīšanas laikā, uzceļ kokzāģētavu, darbojas ūdensdzirnavas, vilnas kārstuve un etiķa darītava. 19. gadsimtā izbūvē dzelzceļa līniju Jelgava-Mažeiķi-Liepāja, 1870. gadā Dobelē notiek pirmie Kurzemes dziesmu svētki. Pirmā pasaules kara laikā lielākā daļa Dobeles iedzīvotāju dodas bēgļu gaitās. Dobele pārmaiņus atrodas vāciešu, lielinieku un bermontiešu rokās. 1917. gadā Krievijas pagaidu valdība piešķir Dobelei pilsētas tiesības. 1925. gadā tiek apstiprināts pilsētas ģerbonis, kura zīmējums - sarkans lauks ar sudraba svītru valsts karoga dalījumā, pāri tam slīpi novietots zobens - simbolizē zemgaļu varonīgās cīņas.

Desmit gadus vēlāk notiek 3. Dobeles novada dziesmu svētki, kuru laikā tiek ielikts pamatakmens tēlnieka Kārļa Zemdegas veidotajam Dobeles atbrīvošanas piemineklim. Šim piemineklim nav lemts ilgs mūžs - 1950. gadā padomju vara to iznīcina uzspridzinot. Vēl pirms tam, jo īpaši 1945. gadā un 1949. gadā, daudzi pilsētas iedzīvotāji tiek pakļauti padomju režīma represijām un deportācijām. Iet gadu desmiti, mainās paaudzes un tām līdzīgi - Dobeles, kamēr pienāk 1988. gada 18. novembris, kad, atzīmējot Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienu, virs Dobeles kultūras nama tiek pacelts sarkanbaltsarkanais karogs. 1996. gadā atklāj atjaunoto, nu jau par pilsētas simbolu kļuvošo Dobeles atbrīvošanas pieminekli.

Citur Latvijā un arī ārzemēs Dobeli atpazīst saistībā ar lielākajām ražotnēm: AS „Dobeles dzirnavnieks”, SIA „Tenax”, AS „Spodriņa”, SIA „Baltic Candles Ltd”, SIA „East Metal” un nenoliedzami arī ar Latvijas Dārzkopības institūtu, kuru tautā arvien sauc par Upīša dārzu, kaut arī jau desmitiem pavasaru tas saplaukst bez sava kādreizējā saimnieka, selekcionāra Pētera Upīša. Upīša dārzs plaši pazīstams ar Eiropā lielāko ceriņu kolekciju. Maija beigās un jūnija sākumā te sabrauc tūkstošiem tūristu, lai baudītu ceriņziedu krāsu un smaržas burvību.

Dažādos laikos ar Dobeli saistījušās arī citu darbīgu un talantīgu cilvēku - mācītāja un valodnieka Augusta Bilenšteina, rakstnieces un gleznotājas Hildas Vikas, filosofa Jūlija Studenta, ķīmiķa Mārtiņa Straumaņa, dzejnieces Veronikas Strēlertes - dzīves un darba gaitas. 2004. gadā Dobeles vārds jo plaši izskan, pateicoties dobelnieka svarcēlāja Viktora Ščerbatihā sasniegumam - Viktors kļūst

par Atēnu Olimpisko spēļu vicečempionu.

Līdzīgi kā daudzās Latvijas mazpilsētās, Dobelē ir vairākas izglītības iestādes: trīs vispārizglītojošās skolas, ieskaitot Dobeles Valsts ģimnāziju, četri bērnudārzi, Mūzikas skola, Mākslas skola un Sporta skola, Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskola un Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs, Jauniešu iniciatīvu un veselības centrs u.c.

Gadu gadiem Dobele uzskatīta par vienu no siltākajām un saulainākajām pilsētām Latvijā. Šo pieņēmumu apstiprina arī oficiāli meteoroloģiskie dati, tādēļ 2003. gadā dobelnieki nolēma savus pilsētas svētkus svinēt Saules zīmē.

2004. gadā šim simbolam klāt nāca arī skaitlis 750 - tieši tik gadu bija pagājuši, kopš tā tālā 1254. gada, kad Dobeles vārds pirmo reizi tika ierakstīts vēsturē. Lai gan 2004. gada vasarā saule nebija īpaši dāsna, Dobelē atkal ziedēja ceriņi un kastaņas, dārzos bija bagātīga ķiršu raža. Dobeles pilsdrupās notika plānotie mūru konservācijas darbi, nesen bija atvērta jauns dievnams - Dobeles katoļu Visvētās Trīsvienības baznīca. Pilsētas centrā par godu Dobeles 750. gadskārtai tika uzstādīta pilsētas arhitekta Jāņa Kukšas iecerētā skulptūra - pulkstenis. Pie Domes ēkas blakus Latvijas Republikas un Eiropas Savienības karogiem mastā uzvijās jaunizveidotais Dobeles pilsētas karogs - dobelnieku pašapziņai, ticībai, nākotnei.

Savukārt 2007. gadā Dobeles vārds skan arī tālu aiz Latvijas robežām, jo Dobelē 7. jūlijā, pilsētas svētku laikā, pulcējās dažādi viesi un satiekas paaudzes, lai atklātu piemiņas vietu Augustam Bīlenšteinam (1826 - 1907) - novadniekam, teologam vācbaltietim, 19. gadsimta izcilākajam latviešu valodas un etnogrāfijas pētniekam.

Pilsētā ir izdevies īstenot vairākas labas idejas un nozīmīgus projektus, tajā skaitā Dobeles Sporta halles būvniecību. Ir paveikts nozīmīgs darbs, kas ir ievadījis jaunu posmu sporta dzīves attīstībā kā Dobeles pilsētā, tā visā Zemgales reģionā. Tiek veikti darbi ielu sakārtošanā, teritorijas labiekārtošanā, iedzīvotājiem draudzīgas pilsētvides veidošanā. Pabeigta Dobeles stacijas laukuma rekonstrukcija, kur veikts viss iespējamais, lai pilsētas iedzīvotāji un viesi šeit varētu justies droši un ērti.

Kopš 2009. gada, kad Dobele kļuva par Dobeles novada administratīvo centru, pilsētas infrastruktūra ir būtiski mainījusies. Ir uzlabota ūdens apgāde un kanalizācija, siltumapgāde, pārbūvētas ielas, līdz nepazīšanai mainījusies izglītības, kultūras un sporta iestāžu infrastruktūra, atjaunoti bērnu rotaļu laukumi, realizēti skaisti vides projekti, sakoptas plašas teritorijas un vēl, un vēl. Kaut vai pieminam tikai dažus no pēdējo gadu objektiem – Kultūras nama atjaunošanu, Pils kapelas projekta īstenošanu, Dabaszinātņu centra būvniecību pie Dobeles Valsts ģimnāzijas, skolēnu dienesta viesnīcas būvniecību, Mūzikas skolas atjaunošanu un koncertzāles "Zinta" celtniecību, Pļavas ielas terasi Bērzes krastā, Skolas ielas pārbūvi. Līdz nepazīšanai ir mainījusies teritorija, kur tagad atrodas veikali "Rimi" un "Mājai un dārzam", kā arī mūsdienīgs automašīnu serviss.

Protams, ka ir arī projekti, kurus vēl nav izdevies realizēt pilnībā, piemēram, stadiona lielo pārbūvi un piegulošās teritorijas infrastruktūras izbūvi. Tomēr labā ziņa ir tā, ka Dobeles novada pašvaldība ir spējusi izkustināt šo projektu no nulles punkta, un 2021. gada jūnijā viens stadiona pārbūves posms ir pabeigts, un ir plānots turpināt pārbūvi soli pa solim.

Dobele rītdienas redzējumā ir plaukstoša, radoša un ilgtspējīga pilsēta, kas piedāvā augstu dzīves kvalitāti visiem iedzīvotājiem un

nodrošina viņu līdzdalību visās pilsētas dzīves jomās.

<https://www.dobele.lv/lv/dobeles-pilseta>